

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна
Національної академії педагогічних наук України
Пряшівський університет (м. Пряшів, Словаччина)
Педагогічний факультет Карлового університету (м. Прага, Чехія)
Науковий університет імені Етвеша Лоранда (м. Будапешт, Угорщина)
Вища лінгвістична школа (м. Ченстохова, Польща)
Інститут педагогіки і психології
Університету імені Яна Кохановського в Кельціх (Польща)
Державний Університет «Utena College» (м. Утена, Литва)
Гуманітарний-педагогічний коледж
Мукачівського державного університету

ОСВІТА І ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Збірник тез доповідей
за матеріалами VII Міжнародної
науково-практичної конференції
26-27 жовтня 2023 року

Україна, Мукачево 26-27 жовтня 2023 р.

Рекомендовано до друку Науково-технічною радою
Мукачівського державного університету
(протокол № 3 від 25 жовтня 2023 р.)

Рецензенти:

Хомич Лідія Олексіївна – доктор педагогічних наук, професор, заступник директора з наукової роботи, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України (м. Київ);

Козубовська Ірина Василівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (м. Ужгород);

Теличко Наталія Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри англійської мови, літератури з методиками навчання, Мукачівський державний університет (м. Мукачево).

Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції: збірник тез доповідей VII Міжнародної науково-практичної конференції, 26-27 жовтня 2023 р., Мукачево / Ред.кол.: Т.Д. Щербан (гол.ред.) та ін. Мукачево: Вид-во МДУ, 2023. 452 с.

ISBN 978-617-7495-53-5

У збірнику представлено тези доповідей учасників VII Міжнародної науково-практичної конференції «Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції». Учасниками конференції запропоновано до обговорення проблеми розвитку закладів загальної середньої та вищої освіти, освіти дорослих і професійної активності фахівців.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів, які займаються проблемами національної освіти в умовах інтеграції в європейський і міжнародний освітній простір.

Редакційна колегія: Щербан Т. Д. – д.психол.н., професор (голова); Гоблик В. В. – д.е.н., професор; Товканець Г. В. – д.пед.н., професор; Кобаль В. І. – к.пед.н., професор; Молнар Т. І. – д.пед.н., доцент; Горват М. В. – к.пед.н., доцент; Мочан Т. М. – к.пед.н., доцент; Фенчак Л. М. – к.пед.н., доцент.

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

© Мукачівський державний університет, 2023

DR. ERDEI G. VÁLTOZÁSOK? ÚJ IRÁNYOK? VAGY MINDEN A RÉGI? – A DEBRECENI EGYETEM FELNŐTTKÉPZÉSE.....	14
DR. PÁLFI S. RESEARCH ON CHILDREN'S RIGHTS IN HUNGARIAN KINDERGARTENS	15
MATULČÍK J. KOMPARATÍVNY VÝSKUM A MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA V EDUKÁCII DOSPELÝCH	16
SAKALOVÁ B. VÝCHOVA K ZDRAVIU A ZDRAVOTNÁ GRAMOTNOSŤ NA PRIMÁRNOM STUPNI VZDELÁVANIA.....	18
SHEVCHENKO – LEDYAN C. CONTROL AND SUPERVISION OVER THE EXECUTION OF JUDGMENTS OF THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS.....	20
SHEVCHENKO – LEDYAN C. SPAIN: RESPECTING HUMAN RIGHTS	22
CHOVRIY S. TRAINING OF PEDAGOGICAL PERSONNEL FOR THE SYSTEM OF PROFESSIONAL EDUCATION IN THE CONDITIONS OF EUROPEAN INTEGRATION	24
CHOVRIY S., HAVOR A. THE ESSENCE OF THE “EMOTIONAL INTELLIGENCE” CONCEPT IN THE CONTEXT OF MODERN SCIENTIFIC RESEARCH	26
DR. PALLAY K., DR. MOLNAR F. THE IMPACT OF THE RUSSO-UKRAINIAN WAR ON THE STUDENT MOBILITY WITH STUDY PURPOSES FROM TRANSCARPATHTIA (UKRAINE)	28
HERTSOVSKA N., BIZHKO A. THE ROLE OF DISCOURSE COMPETENCE IN THE PROCESS OF LANGUAGE IMPROVEMENT	30
KHMYZOVA O. USING TED TALKS FOR IMPROVING LISTENING COMPREHENSION SKILLS	32
KRAVCHENKO T. THE CHALLENGES OF SCIENTIFIC COMMUNICATION IN THE DIGITAL AGE	33
ЩЕРБАН Т.Д., АНТОНІК Є.М. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СТУДЕНТІВ ЗАЛЕЖНИХ ВІД СПІЛКУВАННЯ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ.....	35
ЩЕРБАН Т.Д., ДАНКАНИЧ А.А. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МЕНЕДЖЕРА СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У РАМКАХ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «МЕНЕДЖМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЙ»	37
ЩЕРБАН Т.Д., ДОЛИНАЙ Т.Т. ПСИХОЛОГІЧНІ ПРИЧИНИ АГРЕСИВНОГО СПІЛКУВАННЯ ПАЦІЄНТА З ЛІКАРЕМ.....	39
ЩЕРБАН Т.Д., САМОЙЛОВ О.С. СХИЛЬНІСТЬ ДО СЕЛФІ ЯК ОДИН ІЗ ВИДІВ СОЦІАЛІЗАЦІЇ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ.....	41
ЩЕРБАН Т.Д., ХОМА П.П. ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПЕДАГОГІЦІ.....	43
АВШЕНЮК Н.М. ХАРАКТЕРИСТИКИ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ: БІБЛІОГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ.....	45

МЕТЕНЬКАНИЧ М.І., ТОВКАНЕЦЬ Г.В. ЗОНИ ПРОСТОРУ У КЛАСНОМУ ПРИМІЩЕННІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЯК СТИМУЛЮЮЧЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ.....	289	ПАЦКАНЬ А.А., МОЛНАР Т.І. КУЛЬТУРА ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ.....	330
МИКУЛІНА А.К., ФЕЧКА К.Р. ВЗАЄМОДІЯ ДОШКІЛЬНОГО ЗАКЛАДУ З СІМ'ЯМИ ДІТЕЙ ЯК УЧАСНИКАМИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ.....	291	ПЕЛЕХ Л.В., ФЕНЧАК Л.М. САМООСВІТА ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ МАБУТНІХ ПЕДАГОГІВ.....	332
МИХАЙЛОВА К.В. РОЗВИВАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК УМОВА УСПІШНОГО ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ДОШКІЛЬНИКІВ.....	293	ПЕЧКАР В.В., КУЗЬМА-КАЧУР М.І. ПІДРУЧНИК ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПРИРОДОЗНАВЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ.....	334
МІШКУЛИНЕЦЬ О.О. ТРАДИЦІЙНІ ТА ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ У СИСТЕМІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ.....	296	ПОНОМАРЕНКО Д.А., КУЗЬМА-КАЧУР М.І. ФОРМУВАННЯ ПРИРОДОЗНАВЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПРОЦЕСІ ФЕНОЛОГІЧНИХ СПОСТЕРЕЖЕНЬ.....	337
МОЛНАР Т.І., ШЕВЕРЯ Р.Я. НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА – ПРОСТІР ОСВІТНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ.....	298	ПОПОВИЧ К.І., ГОРВАТ М.В. ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	339
МОНИЧ Н.О., ЛІБА О.М. АДАПТАЦІЯ УЧНІВ МОЛОДШИХ КЛАСІВ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ.....	300	ПОПОВИЧ О.М., МИХАЙЛЮК Н.А. ОСОБЛИВОСТІ ПІЗНАВАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	342
МОСКАЛЬ Д.І., ЛІБА О.М. МОТИВАЦІЯ ЯК ЗАСІБ ОРГАНІЗАЦІЇ УСПІШНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В СУЧАСНІЙ ШКОЛІ.....	303	ПОСТРИГАЧ Н.О. ЗМІСТ ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ У ТУРЕЧЧИНІ.....	344
МОЧАН Т.М., НЕМЕШ Н.В. ЕЛЕКТРОННІ ОСВІТНІ РЕСУРСИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	306	РЕЗНІКОВ В.В. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ У ПЕРІОД З 2014 ПО 2023 РР.....	346
НАНІВСЬКА Л.Л., МАКСИМЧУК Л.В. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ДО РОБОТИ В ІНШОМОВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....	308	РЕЗНІКОВА К.В. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ В ЗЗСО У ПЕРІОД З 2014 ПО 2023 РР.....	348
НЕЧЕПОРЕНКО К.О. ВИХОВАННЯ ЕТИКЕТНОЇ МІЖСОБИСТІСНОЇ ВЗАЄМОДІЇ УЧНІВ 3-4 КЛАСІВ У ПРОЄКТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	310	РЕПКО І.П. СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ ЯК СКЛАДОВА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ.....	351
ОЗЄНКО О.І. ВИЩА ПЕДАГОГІЧНА ОСВІТА У КАНАДІ: СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ.....	312	РОСАДА Д.А., КУНАК А.В., БРИЖАК Н.Ю. ІМІДЖ УЧИТЕЛЯ НУШ ЯК ПРЕДМЕТ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	353
ОДАРЧЕНКО В.І. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ КОМУНАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	314	РУСИН Н.М., ГУСТА Д.Ю. ВИКОРИСТАННЯ ЗАВДАНЬ-ГОЛОВОЛОМОК В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ УЯВЛЕНЬ ПРО ФОРМУ ПРЕДМЕТА У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	356
ПАВКО А.І., КУРИЛО Л.Ф. ТЕНДЕНЦІЇ ТА ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРАЦІЇ ВІТЧИЗНЯНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ У ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ОСВІТНЬО-НАУКОВИЙ ПРОСТІР.....	316	РУСИН Н.М., РАК В.В. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВИХ ПРИЙОМІВ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТАРНИХ МАТЕМАТИЧНИХ УЯВЛЕНЬ У ДОШКІЛЬНЯТ.....	358
ПАВЛИК М.А. РОЛЬ ВЧИТЕЛЯ В ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ СУЧАСНОЇ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	320	САВЧЕНКО В.А. РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ ЗАСОБАМИ ЦИФРОВОЇ ДИДАКТИКИ.....	360
ПАВЛИШИНЕЦЬ Т.П., БРИЖАК Н.Ю. ЗМІСТ ТЕРМІНОПОНЯТТЯ «САМООСВІТА» ЯК НАУКОВОЇ КАТЕГОРІЇ.....	322	САВЧЕНКО Л.Л., КАРПЕНКО А.О., ОТИЧ Г.О. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ.....	363
ПАВЛЮК А.О., ТОВКАНЕЦЬ Г.В. ВЗАЄМОДІЯ БАТЬКІВ І ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЯК УМОВА СТИМУЛЮВАННЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	324	САРКАНИЧ К.В., ЛАЛАК Н.В. ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПОЗАКЛАСНІЙ РОБОТІ.....	365
ПАЗЮРА Н.В. ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ У ГАЛУЗІ ПЕДАГОГІКИ В КИТАЙСЬКИХ УНІВЕРСИТЕТАХ.....	326	САСИН Г.В. РОЛЬ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ.....	367
ПАСЬКО К.М. ПСИХОСОЦІАЛЬНИЙ СТРЕС ТА СПОСОБИ ЙОГО ПОДОЛАННЯ.....	328	САЦЮК Г.С. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ ЗАСОБАМИ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ.....	369

Педагогічним працівникам рекомендується проводити різноманітні види уроків під час онлайн-занять, надаючи перевагу творчому спілкуванню з дітьми (діалогам, полілогам, дискусіям під час закріплення отриманої інформації), виконанню завдань, що розраховані на психологічне розвантаження, врегулювання емоційного стану.

Навчальне навантаження здобувачів освіти має бути оптимізованим, зниженим. Решта часу витрачається на уроці в асинхронному режимі: робота з онлайн-ресурсами (до прикладу, Всеукраїнська школа онлайн, «На урок», Міжнародна українська школа, «Атмосферна школа», «Think Global Online» Youtube-канал «Освіторії» тощо).

Педагоги-практики акцентують увагу й на негативному факторі, який впливає на освітній процес – це гіподинамія, тому що саме така форма навчання спричиняє малорухливість в учнів. Домашні завдання варто зводити до мінімуму, а розклад занять має бути гнучким та регульованим, залежно від ситуації, тобто допускається зміна часу першого уроку через нічні тривоги і, відповідно, фізичний чи психологічний стан дітей.

Таким чином, освіта в умовах воєнного стану потребує чітких, швидких та вчасних рішень, доступних роз'яснень, розробки нових нормативно-правових і законодавчих актів та внесення змін в наявні. Організація освітнього процесу залежить від безпекової ситуації в кожному населеному пункті. Структура та тривалість навчального тижня, дня, занять і відпочинку, а також форми організації освітнього процесу визначаються педагогічною радою закладу освіти в межах часу, передбаченого освітньою програмою. У початковій школі бажано проводити заняття в очному режимі, адже діти молодшого шкільного віку потребують живого спілкування, комунікації та соціалізації.

Список використаних джерел

1. Концепція «Нова школа. Простір освітніх можливостей» Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/>. 40 с.
2. Лавренова М., Лалак Н., Молнар Т., Фенчак Л. Реалії освітнього процесу в умовах воєнного стану на Україні The XXII International Scientific and Practical Conference «Multidisciplinary academic research, innovation and results», June 07, 2022, Prague, Czech Republic. pp.504-508.

РОБОТА ІЗ ПРИРОДНИМИ МАТЕРІАЛАМИ НА УРОКАХ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ТВОРЧО-АКТИВНОЇ ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Серед основних завдань, які постають перед сучасною школою, особлива увага звертається на творчий розвиток школярів. Навчальний процес має бути для дитини не лише засобом здобуття знань, без яких вона не може обійтися у повсякденному житті, а має викликати бажання йти шляхом власного розвитку, знаходячи щось нове, цікаве, отримуючи при цьому естетичне задоволення від почутого, побаченого й пережитого. Предмет Дизайн і технології тісно пов'язаний із розвитком творчої активності учнів. Адже, за своєю сутністю, це – предмет творчий, тому при його вивченні необхідно змістити акценти на формування та розвиток творчої ініціативи, пошуку, інтелектуального навчання та його змісту, створення реальних умов для реалізації індивідуальних можливостей особистості кожного учня [3].

Потужний вплив на розвиток особистості молодших школярів має робота з природними матеріалами на уроках технологічної освітньої галузі. Природний матеріал – скарбниця для розвитку дитячої творчості. Виготовлення іграшок, різних виробів з природного матеріалу – праця клопітка, цікава й надзвичайно захоплююча. Робота з природним матеріалом має вплив на розумовий розвиток дитини, на розвиток її мислення і уяви, формування естетичних смаків. Зустріч з природою розширює уяву учнів, удосконалює їх уміння уважно спостерігати різні явища.

Завдання роботи з природним матеріалом – пробудити у дітей любов до рідної природи, сприяти формуванню природничих компетентностей, технологічних та культурних. Робота з природним матеріалом сприяє і формуванню у школярів дбайливого ставлення до природи. Зацікавленість в роботі з природним матеріалом сприяє розвитку в учнів таких якостей як увага, терпіння, допитливість. Показове те, що при даній роботі не буває кінця вдосконаленню робіт, в цій праці завжди є новизна, творчий пошук, можливість домагатися більш довершених результатів. І все це відбуватися на фоні сприятливого емоційного настрою дітей, насолоди, яку вони переживають при створенні аплікаційних робіт, іграшок та сувенірів із шишок, жолудів, каштанів, горіхів та інших матеріалів [2].

Крім цього, виконання робіт з природного матеріалу формує дитячу майстерність, кмітливість, працьовитість, і це чудова школа естетичного

виховання, що базується на формуванні у дітей художнього погляду на світ, на їх пошуки прекрасного у навколишньому світі. А залучати дітей до прекрасного потрібно як можна раніше. Кожного з нас хвилює краса кольорів, плодів різних рослин, різнобарвність осіннього листя, незвичайна форма та забарвлення квітів. Процес перетворення природного матеріалу у виріб містить в собі чималі ресурси для «занурення» дітей в світ рідної природи, пізнання її різних сторін і, одночасно, виховання дбайливого відношення до неї та формування перших технологічних умінь та навичок.

На кожному уроці, екскурсії в природу незайвим буде нагадати дітям про те, що вони повинні по-господарському відноситися до природи. Уроки трудового навчання з використанням природного матеріалу повинні придбати «екологічне звучання» і формувати у учнів нове, відповідальне відношення до природи. «Природа і люди – одне ціле», «Природа в небезпеці», «Природа чекає моєї допомоги» – ось ті найважливіші висновки, які повинен зробити кожен школяр [1].

Разом з тим праця, яку необхідно здійснювати в ході роботи із природним матеріалом, сприяє розвитку особистості дитини, вихованню її характеру. Адже будь-який, навіть самий простий виріб вимагає певних вольових зусиль. Внаслідок таких дій у учнів формуються такі якості, як наполегливість, цілеспрямованість, уміння доводити розпочату справу до кінця. Робота з природним матеріалом здійснюється і у позаурочний час. Це можуть бути виставки дитячих виробів, різні конкурси виробів, екскурсії, свята Природи, вікторини, створення гуртка тощо.

Таким чином, узагальнюючи вищесказане, можна зробити висновок про те, що процес роботи із природним матеріалом є могутнім джерелом всебічного розвитку особистості дитини та формування творчо-активної особистості.

Список використаних джерел

1. Аплікації із природних матеріалів. Режим доступу: <https://sites.google.com/site/aplikacieizpririod/>
2. Заушнікова М. Ю. Методика роботи з природними матеріалами в початкових класах. Режим доступу: <https://vseosvita.ua/library/metodikaroboti-z-prirodnimi-materialami-v-pocatkovih-klasah-121279.html>
3. Методика навчання технологічної освітньої галузі: навчально-методичний посібник / С. М. Паршук. Миколаїв: видавець Румянцева Г. В., 2023. 148 с.

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

Викликати в учнів інтерес до навчання, перетворювати дітей з пасивних слухачів на активних учасників освітнього процесу основне завдання педагога. Саме інноваційні технології здатні активізувати пізнавальні можливості дитини, підтримувати її творчу реакцію. На сучасному етапі інноваційні педагогічні технології розглядають І. М. Дичківська, І. А. Зязюн, Л. В. Пироженко, І. О. Пометун тощо. Дослідження вітчизняних педагогів свідчать, що основними завданнями інтерактивних методів у взаємодії між вчителем та учнем у навчальному процесі є процес обміну інформацією, звернення до особистого досвіду учнів, взаємозв'язок теорії та практики, оптимальне сприйняття й засвоєння навчального матеріалу. Інтерактивне навчання – це навчання в режимі діалогу, під час якого відбувається взаємодія учасників педагогічного процесу з метою взаєморозуміння, спільного вирішення навчальних завдань, розвитку особистісних якостей учнів. Інтерактивні методи навчання передбачають колективну роботу учнів та роботу малими групами. Серед завдань інтерактивного навчання виділяють: формування глибокої внутрішньої мотивації, можливість перенесення отриманих умінь, навичок та способів діяльності на різні предмети та позашкільне життя учнів; розширення пізнавальних можливостей школярів.

Залежно від мети уроку та форм організації навчальної діяльності учнів О. Пометун та Л. Пироженко класифікують інтерактивні методи навчання на такі чотири групи: технології кооперативного навчання; технології колективно-групового навчання; технології ситуативного моделювання; технології опрацювання дискусійних питань [1].

Організація інтерактивного навчання передбачає використання рольових ігор, моделювання життєвих ситуацій, спільне вирішення проблем. Воно позитивно впливає на формування в учнів комплексу навичок та вмінь, створення на уроках атмосфери співробітництва й взаємодії вироблення цінностей. Специфічними особливостями інноваційного навчання є його відкритість майбутньому, здатність до передбачення на основі постійної оцінки цінностей, налаштованість на конструктивні дії в оновлюваних ситуаціях [2].

Серед великої кількості інтерактивних методів навчання на уроках математики в початкових класах можна використовувати такі: «Акваріум», «Асоціативний куц», «Два, чотири – разом», «Мікрофон», «Мозковий

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>